

## **Rada Gminy w Ustce**

Nowelizacja ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r Nr 175, poz. 1362 ze zm.) z 2011 roku w art. 16a wprowadziła obowiązek przygotowywania corocznie oceny zasobów pomocy społecznej, która winna być przedstawiona Radzie Gminy. Ocena jest podstawą planowania budżetu na następny rok.

Instytut Rozwoju Służb Społecznych w Warszawie w ramach projektu systemowego EFS przygotował projekt narzędzia umożliwiającego ocenę zasobów pomocy społecznej w gminie i powiecie. Ten dokument gromadzi wyniki przeprowadzonej analizy możliwości efektywnego wdrożenia tego narzędzia z maksymalnym wykorzystaniem istniejącej infrastruktury i zasobów informatycznych w obszarze pomocy społecznej w Polsce.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ustce w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej, bazując na wykonanych sprawozdaniach za lata 2009 – 2011, danych uzyskanych z Urzędu Gminy Ustka, Powiatowego Urzędu Pracy w Słupsku oraz innych jednostkach przedstawia **ocenę zasobów pomocy społecznej w Gminie Ustka. Załącznikiem graficznym** oceny zasobów jest wyszczególnienie danych liczbowych usług, pomocy, instytucji i wskaźników, natomiast poniższa część opisowa dokonuje analizy części graficznej.

### **Część opisowa załączonego narzędzia graficznego - „Ocena Zasobów Pomocy Społecznej na rok 2011 w Gminie Ustka”**

Narzędzie graficzne oceny obejmuje w szczególności infrastrukturę gminy, kadre, osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej, rodzaje ich problemów, rozkład ilościowy jak też nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej oraz generuje wskaźniki zebranych danych.

#### **I. Dane o sytuacji demograficznej w Gminie Ustka w latach 2009 – 2011 i prognoza na rok 2012**

1. Przeanalizowano liczbę mieszkańców Gminy Ustka, w tym liczbę kobiet, mężczyzn, bezrobotnych, długotrwale bezrobotnych i bezrobotnych z prawem do zasiłku. Jak wynika z analizy liczba mieszkańców w poszczególnych latach wzrasta, wzrasta również liczba zamieszkałych kobiet i mężczyzn. Natomiast liczba bezrobotnych maleje, lekko wzrasta liczba długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w Urzędzie Pracy, jednak liczba osób zarejestrowanych z prawem do zasiłku dla bezrobotnych maleje. Powyższe dane uzyskano z Urzędu Gminy Ustka oraz z Powiatowego Urzędu Pracy w Słupsku, Filia w Ustce.
2. Jak wynika z uzyskanych danych z Urzędu Gminy w Ustce maleje liczba podmiotów gospodarczych, które znajdują się na terenie gminy. Od roku 2012 Wójt Gminy Ustka nie jest organem ewidencyjnym w stosunku do podmiotów gospodarczych, czynności te realizuje Minister Gospodarki.
3. Infrastruktura społeczna to zespół urządzeń publicznych zaspakajających potrzeby socjalne, oświatowe, kulturalne ludności. Obejmuje usługi w zakresie prawa, bezpieczeństwa, oświaty i nauki, kultury, opieki społecznej i służby zdrowia (np. szkoły, szpitale, sądy).

Infrastrukturę społeczną terenu Gminy Ustka stanowią:

- a. mieszkania socjalne i komunalne, w tym zakresie wzrasta liczba osób oczekujących na przydział mieszkań będących w zasobie gminy,
- b. punkt przedszkolny, brak jest żłobków jak też przedszkola, brak jest danych na temat liczby osób oczekujących na miejsce w tych placówkach,
- c. 5 szkół podstawowych i 1 gimnazjalna, przy szkołach znajdują się obiekty sportowe,
- d. Gminna Biblioteka i Gminny Ośrodek Kultury,
- e. 14 świetlic dla dzieci i młodzieży, które znajdują się na terenie całej gminy i są pod zarządem Gminnego Ośrodka Kultury,
- f. 2 placówki podstawowej służby zdrowia,
- g. 2 policyjne rewiry dzielnicowych.

## **II. Dane o korzystających z pomocy społecznej w Gminie Ustka w latach 2009 – 2011 i prognoza na 2012 rok**

Od 2007 roku na terenie gminy działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który swoim działaniem obejmuje wszystkie wioski wchodzące w skład gminy. Ośrodek Pomocy realizuje zadania zgodne z ustawą o pomocy społecznej, wspomaga podopiecznych w różnych formach i rozmiarach. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej od roku 2009 do chwili obecnej utrzymuje się na podobnym poziomie. Istotnym jest bezwzględne zmniejszanie się zadań będących zadaniami zleconymi, finansowanymi przez budżet państwa. Aktualnie zadaniem zleconym pozostały jedynie specjalistyczne usługi opiekuńcze.

Jak wynika z analizy przyczyn korzystania z pomocy społecznej, największą grupę stanowią osoby bezrobotne, osoby dotknięte przewlekłymi chorobami oraz bezradne w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, tj. rodziny niepełne, wielodzietne. Z roku na rok zwiększa się też wydatkowanie środków finansowych z przeznaczeniem na zabezpieczenie podstawowych potrzeb podopiecznych Ośrodka. Wzrastają wydatki związane z realizacją takich świadczeń jak zasiłki stałe (dla osób z orzecznym stopniem niepełnosprawności, pozostających bez dochodu), okresowe (głównie dla bezrobotnych), posiłki dla dzieci w szkołach.

Inne rodzaje świadczeń pieniężnych dla osób wymagających pomocy stanowią zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych oraz fundusz alimentacyjny. Liczba korzystających z powyższej pomocy oraz wydatkowane kwoty utrzymują się na porównywalnym poziomie.

Bardzo niska jest realizacja ustawy o dodatkach mieszkaniowych, głównie z uwagi na kryteria określone ustawą.

## **III. Usługi pomocy społecznej w Gminie w latach 2009 – 2011 i prognoza na 2012 rok**

Podopieczni Ośrodka oprócz pomocy finansowej korzystają z szeregu usług, które zabezpiecza gmina oraz inne podmioty. Należą do nich usługi związane z poradami prawnymi, rodzinnymi, psychologicznymi. W Urzędzie funkcjonuje Punkt Interwencji Kryzysowej, gdzie można uzyskać porady i informacje. Są też 3 Grupy Wsparcia dla uzależnionych i współuzależnionych. Pracownicy socjalni zabezpieczają całokształt pracy socjalnej, która jest bardzo rozbudowana i szeroka, w zależności od potrzeb podopiecznych. Jednym z głównych zadań gminy w zakresie pomocy społecznej jest wykonywanie pracy socjalnej. Praca socjalna dotyczy niemal każdej rodziny zgłaszającej się po pomoc do Ośrodka. Jest to jedna z bardzo ważnych i pracochłonnych form pomocy, polegająca przede wszystkim w uświadomieniu klientowi, że pracownik socjalny chce i może pomóc, pod warunkiem, że klient zaangażuje się w proces zmian.

Pracownicy socjalni wpływają na zmianę życia indywidualnych osób i rodzin, służą pomocą w przypadkach nagłych sytuacji kryzysowych, jak i rozwiązują codzienne, osobiste problemy. Pracownik socjalny często pełni funkcję „pogotowia ratunkowego” będąc po części prawnikiem, pedagogiem, psychologiem, pielęgniarką, doradcą czy po prostu cierpliwym słuchaczem.

Praca socjalna jest ukierunkowana na przywrócenie utraconej lub ograniczonej zdolności samodzielnego funkcjonowania osoby lub rodziny. To działalność ułatwiająca jednostkom, grupom, środowiskom adaptację w zmieniających się warunkach życia. Jej ostatecznym celem jest umożliwienie osobom i rodzinom kierowania własnym postępowaniem oraz zdobycie niezależności w zabezpieczeniu warunków niezbędnych dla realizacji egzystencji godnej człowieka. Aby osiągnąć efekty należy podjąć współpracę z różnymi w zależności od potrzeb, instytucjami, np. Komisariatem Policji, Sądem Rodzinnym, Szkołami, placówkami służby zdrowia, Poradnią Pedagogiczno – Psychologiczną, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, Rejonowym Urzędem Pracy w Słupsku Filia w Ustce i innymi.

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny. W kontrakcie socjalnym opracowuje się ocenę sytuacji osoby lub rodziny oraz formułuje cele, które ma osiągnąć osoba lub rodzina dla przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej. W 2011 roku sporządzono 58 kontraktów socjalnych.

Narzędzie to określa również uprawnienia i zobowiązania stron (pracownika socjalnego oraz osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc) w ramach wspólnie podejmowanych działań. W związku z tym, kontrakt socjalny może być zawierany w określonym etapie metodycznego działania, po pełnym rozpoznaniu i ocenie sytuacji osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc. Odmowa zawarcia lub niedotrzymanie postanowień kontraktu przez osobę bądź rodzinę może stanowić podstawę do odmowy przyznania świadczenia.

#### **IV. Instytucje pomocy społecznej w Gminie Ustka w latach 2009 – 2011 i prognoza na 2012 r**

Na terenie Gminy Ustka jednostką realizującą zadania pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ustce. Ponadto znajdują się dwa Domy Pomocy Społecznej, które działają w strukturach i są finansowane przez powiat. Podopieczni Ośrodka korzystają z innych placówek pomocy społecznej, które znajdują się na terenie miasta Ustka lub powiatu. Jest to np.:

1. Noclegownia w Ustce, z której korzystają bezdomni z terenu gminy Ustka,
2. Środowiskowy Dom Samopomocy w Gardnie Wielkiej, z którego korzystają osoby niepełnosprawne zamieszkałe na terenie gminy,
3. Zakłady Opiekuńczo – Lecznicze w Gardnie, Ustce, Miastku, gdzie przebywają osoby samotne, obłożnie chore,
4. Domy Pomocy Społecznej w Słupsku, Lubuczewie, Lęborku, gdzie przebywają osoby samotne, niepełnosprawne, które wymagają całodobowej pomocy osób drugich,
5. Dom Interwencji Kryzysowej w Słupsku, gdzie umieszczane są osoby dotknięte przemocą w rodzinie lub osoba NN, znaleziona na terenie gminy,
6. jednostki specjalistycznego poradnictwa, z którego korzystają podopieczni Ośrodka Pomocy, tj. Punkty Konsultacyjne, Grupy Wsparcia i inne,
7. Specjalistyczne placówki służby zdrowia,
8. Uniwersytet III wieku, do którego należą seniorzy z terenu gminy.

**V. Kadra Ośrodka pomocy społecznej w Gminie Ustka w latach 2009 – 2011 i prognoza na rok 2012**

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Ustce zatrudnionych jest 19 osób. Pracownicy są specjalistami w swoim zakresie. W strukturze Ośrodka jest Dział Księgowości, Dział Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego, Dział Pomocy Środowiskowej, Dział Świadczeń Pomocy Społecznej.

W Ośrodku działa Gminny Zespół Interdyscyplinarny, którego działania zwiększają się z roku na rok. Zespół rozwiązuje problemy związane z przemocą w rodzinie, w skład wchodzi specjaliści z różnych dziedzin.

W strukturach Ośrodka znajdują się również pracownicy usług opiekuńczych, którzy pracują bezpośrednio w domu podopiecznego, wykonują na jego rzecz czynności opiekuńcze i gospodarcze. Z uwagi na społeczeństwo, które jest w podeszłym wieku oraz wzrastającą liczbę osób chorych, niepełnosprawnych pomoc ta jest niezbędna. Ponadto umieszczenie niepełnosprawnej osoby w Domu Pomocy Społecznej to bardzo wysoki koszt i obciążenie dla budżetu gminy, dlatego też ważnym jest realizowanie usług opiekuńczych.

**VI. Koszty prowadzenia i utrzymania zasobu pomocy społecznej w Gminie Ustka w latach 2009 – 2011 i prognoza na 2012 rok**

Koszty utrzymania i prowadzenia zasobów pomocy społecznej wzrastają. Wiąże się to ze zwiększającym się zapotrzebowaniem na pomoc społeczną, realizacją nowych zadań w strukturach pomocy społecznej np. postępowanie z dłużnikami alimentacyjnymi, Gminny Zespół Interdyscyplinarny, zadania z zakresu pieczy zastępczej, świadczenia dla opiekunów prawnych, jak też podejmowanie i realizowanie projektów Europejskiego Funduszu Społecznego.

**VII. Środki finansowe gminy na zadania własne i zlecone w obszarze pomocy społecznej w Gminie Ustka w latach 2009 – 2011 i prognoza na 2012 rok**

Środki finansowe wydatkowane na zadania realizowane zgodnie z ustawą o pomocy społecznej nieznacznie wzrastają. Zwiększa się udział państwa w zadaniach własnych gminy, które były zadaniami zleconymi. Wzrastają dotacje z przeznaczeniem na dożywianie, zasiłki stałe i okresowe, specjalistyczne usługi opiekuńcze. Widać również wzrost wydatków związanych ze świadczeniami rodzinnymi oraz funduszem alimentacyjnym. Wzrastają też wydatkowane środki przeznaczone na realizację projektów Europejskiego Funduszu Społecznego, jak też zwiększa się liczba osób biorących udział w tych projektach.

**VIII. Wskaźniki oceny zasobów pomocy społecznej**

Przedstawione wskaźniki zasobów pomocy społecznej szczegółowo określają w różnych konfiguracjach, dynamikę wzrostu i ocenę zasobów pomocy społecznej.

Załącznik:

Załącznik graficzny

**„Ocena Zasobów Pomocy Społecznej  
na rok 2011 w Gminie Ustka”**